

Mijn professionele identiteit

Laura Jespers
Studentnummer: 2086518
Klas: 29V4A3
Mailadres:
l.jespers@student.avans.nl

**Stageschool: Brede
dorpsschool St. Jan in
Oosteind**
Stagegroep: Groep 4-5-6

**Afstudeerrichting: ALV,
Oude kind**

**Begeleidend docent: Vera
van Jaarsveld**

Datum: 11 maart 2018

Inhoud

Inleiding.....	1
Over de arme sloeber die een rijk man had kunnen worden	2
Discussie over stellingen	6
Identiteit van brede dorpsschool St. Jan.....	8
Literatuurlijst	12

Inleiding

Dit werkstuk is een onderdeel van het afstuderen aan de bacheloropleiding tot leraar basisonderwijs aan Avans Hogeschool, te Breda. Met dit werkstuk wordt mijn verhaal van professionele identiteit in levensbeschouwelijk perspectief verteld. Dit gebeurt aan de hand van twee lessen die zijn uitgevoerd en de visie en identiteit van de stageschool.

De school waar ik mijn lio-stage loop, is brede dorpsschool St. Jan in Oostende. Dit is een kleine dorpsschool die volop in ontwikkeling is op het gebied van onderwijs. Ik sta hier voor groep 4-5-6. Een groep die bestaat uit 24 leerlingen en veel verschillende niveaus.

Aan het begin van ieder hoofdstuk is terug te vinden welke criteria er in het stuk besproken worden. Het volgende criterium wordt niet apart benoemd, omdat dit criterium in ieder hoofdstuk verworven is. Criterium 8 : *Je geeft aan waardoor jij je bij je levensbeschouwelijke visie en je visie op het vak levensbeschouwing laat inspireren.*

Verder is het hele werkstuk gebaseerd op de volgende subdoelen:

a. Je reflecteert in je verhaal niet alleen op de vraag of je de dingen goed doet, maar ook op de vraag of je de goede dingen doet en legt een verbinding met je idealen, je waarden en je christelijke/levensbeschouwelijke inspiratiebronnen.

b. Je vertelt in woord en beeld wat je (bij)leert over wie jij bent als leraar als je reflecteert op de zin van wat je doet, denkt en beleeft.

c. Je onderbouwt je verhaal met diverse bronnen, bijv. vakdidactische bronnen, levensbeschouwelijke, pedagogische, etc

Manon van Ommen, vierdejaarsstudent Pabostudent, loopt ook haar lio-stage op brede dorpsschool St. Jan. Criteria 9 en 10 van het verslag zullen overeenkomsten vertonen met het werkstuk van Manon.

Dankzij het volgen van alle bijeenkomsten over identiteit onder begeleiding van Vera van Jaarsveld, ben ik in staat geweest meer diepgang aan te brengen in het werkstuk.

Over de arme sloeber die een rijk man had kunnen worden

De volgende criteria komen terug in dit hoofdstuk:

- 1. Je benadrukt in jouw communicatie met leerlingen persoonlijke betekenissen van religie (praten vanuit religie).*
- 2. Je accepteert en respecteert de religieuze / levensbeschouwelijke verschillen tussen jou en de leerlingen of tussen de leerlingen onderling.*
- 5. Je schept een leer- en leefomgeving waarin leerlingen gevoelig worden/blijven voor onderling vertrouwen. Dat wordt bijvoorbeeld duidelijk doordat ze*
 - er zijn voor de ander,*
 - aandacht hebben voor elkaars eigenheid,*
 - oog en oor hebben voor het eigen levensverhaal van andere leerlingen.*
- 6. Je verantwoordt hoe jij voor de uniciteit van elke leerling open staat en hen recht probeert te doen door je eigen interpretaties van leerlingen te onderzoeken en te plaatsen in het perspectief van rechtvaardigheid.*
- 7. Je helpt leerlingen om een levensbeschouwelijk verhaal te leren verbinden met hun eigen vragen en ervaringen door vragen te stellen en interactieve opdrachten te geven.*

Context

Als leerkracht speel je met jouw betekenissen en voorbeelden een belangrijke rol in het proces van de leerlingen. Je begeleidt het proces en je beïnvloedt het levensbeschouwelijk leren. Je kan er voor kiezen om zo neutraal mogelijk te blijven en de leerlingen zo min mogelijk te beïnvloeden. Toch is het voor het proces van de leerlingen van belang dat je jouw eigen levensbeschouwing erin betreft (de Schepper, 2015). Voor levensbeschouwing is rust, aandacht en contact nodig. Je moet een veilige sfeer creëren die de leerlingen de ruimte geeft om levensbeschouwelijk na te denken. Dit begint bij een goede relatie met de leerlingen. Ook positief zijn en vertrouwen horen hierbij. Bij een levensbeschouwelijk gesprek is het belangrijk om leerlingen aan te kijken, wat er besproken is in de klas te houden en te benadrukken dat iedereen iets mag zeggen, maar dat het niet moet. Richt je op de ervaringen van de leerlingen (Kopmels, 2016). Levensbeschouwelijk onderwijs is gericht op betekenisverlening en zingeving door leerlingen. Dit gebeurt in interactie. Vier fasen in een didactisch proces: verkennen, verbinden, eigen maken en waarmaken. In elke fase is het belangrijk om van perspectief te kunnen veranderen om de ander te begrijpen (van den Berg, ter Avest & Kopmels, 2013).

De les

Fase 1 verkennen: de bron die ik kies voor deze les is een verhaal uit de islam. Het verhaal heet: 'Over de arme sloeber die rijk man had kunnen worden' (Van der Molen, 2012). Het verhaal gaat over profeet Mohammed die op bezoek is bij kennissen. Er zijn ook vrienden van de kennissen. Er komt een arme sloeber binnen. De mannen zijn hier eigenlijk niet van gediend, deze man hadden ze immers niet uitgenodigd, maar Mohammed laat de arme sloeber binnenkomen. Als de arme sloeber gaat zitten, schuift de man naast hem een stukje op. Mohammed vraagt de man waarom hij dit doet. Is hij soms bang dat armoede besmettelijk is? De man geeft Mohammed gelijk, hij zat fout. Hij wil het goedmaken en biedt de arme sloeber de helft van zijn bezit aan. De arme sloeber vergeeft hem, maar hij hoeft niks van zijn bezit. Hij is namelijk bang net zo hooghartig te worden als hij rijk is en daar houdt hij niet van. Dit verhaal vormt een goede inleiding om samen over verschillen te gaan praten.

De les begint met het voorlezen van dit verhaal. De leerlingen luisteren. Daarna vraag ik de leerlingen om het verhaal na te vertellen.

Het plaatje wat bij het verhaal hoort, laat ik op het bord zien. Zo krijgen de leerlingen al meer een beeld over het verhaal en dit kan ze helpen bij het verwoorden van de interpretatie van het verhaal (Marzano, 2014). Daarnaast is het verhaal een manier om tot levensbeschouwing te komen. Het verhaal helpt leerlingen een verband te leggen met een achterliggende gedachten. Dit helpt de leerlingen bij het vinden van de betekenis van het verhaal. Door daarbij goede vragen te stellen en door te vragen, zullen de leerlingen betekenis kunnen geven en de waarde voor zichzelf in een verhaal kunnen vinden (van den Berg, ter Avest & Kopmels, 2013).

Fase 2 verbinden: Nu gaan we verder in op de personages. Ik stel diepere vragen over de mensen in het verhaal. Hoe zou de arme sloeber zich bijvoorbeeld gevoeld hebben? Waarom reageert de rijke man zo? Wat vind je van de reactie van profeet Mohammed? Zo zet ik de leerlingen aan tot nadenken (Bakker & ter Avest, 2002). Ze mogen kort overleggen met de buurman/buurvrouw. Een paar leerlingen mogen klassikaal iets vertellen. Het is hierbij belangrijk dat de leerlingen openstaan voor de ideeën van een ander (Bulckens & Roebben, 2002).

Fase 3 Eigen maken: Om het verhaal persoonlijker te maken, begin ik met de vraag hoe de leerlingen zelf zouden reageren en waarom. Ik laat hierbij leerlingen op elkaar reageren. Leerlingen die geen antwoord willen geven, worden hier niet toe verplicht (van den Berg, ter Avest & Kopmels, 2013). Vervolgens laat ik de leerlingen eigen ervaringen bedenken die bij het verhaal passen. Ik zal de leerlingen helpen door vragen te stellen. Heb jij je wel eens buitengesloten gevoeld? Heb jij wel eens iemand die anders was buitengesloten? Heb je wel eens iemand ontmoet die anders was? Hoe reageerde je daarop? De leerlingen luisteren naar elkaar. Ik zal bij leerlingen waar het kan doorvragen.

Fase 4 Waarmaken: Ik koppel de besproken dingen aan de verschillen tussen mensen. Ik vraag de leerlingen naar hun ervaringen en verhalen over dit thema. Ik vraag de leerlingen ook naar hun mening. Hoe vinden zij dat je met verschillen om moet gaan? Zijn zij tot nieuwe inzichten gekomen door dit verhaal en door wat we besproken hebben? Wat hebben ze onthouden van wat er is gezegd? Welke leerling heeft iets gezegd wat ze bijzonder vinden?

Reflectie

Het verhaal over de profeet Mohammed, heb ik niet zomaar gekozen. Ik heb mij laten inspireren door het verhaal van profeet Mohammed. Het doorzettingsvermogen en het geloof in het goede wat profeet Mohammed nodig heeft gehad volgens de verhalen in de Koran om de mensen te bereiken, vind ik mooi om te lezen. Het blijven staan voor de boodschap die je hebt, inspireerde mij om een verhaal uit de Koran te kiezen als uitgangspunt voor een levensbeschouwelijke les. Daarnaast zijn de meeste leerlingen niet bekend met de verhalen uit de Koran. De islam wordt vaak vooraf al verafschuwd door alle gebeurtenissen van tegenwoordig van mensen die zeggen aanhanger van de

islam te zijn, maar vreselijke dingen doen uit naam van de islam. Ik vind het daarom belangrijk om leerlingen kennis te laten maken met de echte kant van de islam, waar het eigenlijk om draait. Dit verhaal is een goed voorbeeld van het accepteren van verschillen tussen mensen. Dit is een waarde die voor mij erg belangrijk is. Ik ben van mening dat iedereen anders is en dat het ontzettend belangrijk is dat we accepteren dat dit zo is. Alleen zo kan iedereen uitgroeien tot de mooiste, beste ik met eigen kwaliteiten en talenten.

Beelden waardoor ik mij laat inspireren als het gaat om het accepteren dat iedereen anders is, zijn beelden waarin uiterlijke verschillen worden omarmd. Een beeld kan dit gelijk duidelijk maken, zonder er iets hardop over te zeggen.

Reflectie fase 1 verkennen: na het voorlezen van het verhaal, waren de leerlingen in staat het verhaal op een eigen manier na te vertellen. Ik heb twee leerlingen dit laten navertellen. Dit bleef nog erg aan de oppervlakte. Ze vertelde wat ze precies gehoord hadden en de eigen mening werd nog niet betrokken hierin. Wat hierin wel naar voren kwam was de opmerking van een leerling, waarom we eigenlijk over dit verhaal gingen praten, hij gelooft niet en vindt het niet belangrijk om deze verhalen te horen. Ik ben hierop ingegaan. Ik heb de leerlingen de vraag gesteld wie wel ergens in gelooft. Een aantal leerlingen gaf aan te geloven in het christendom. De meesten gaven aan niet echt ergens in te geloven. De leerlingen vroegen ook naar mijn geloof. Ik heb ze uitgelegd dat ik niet in een God geloof, maar dat ik wel geloof in bepaalde waarden en idealen. Ik heb ze verteld dat ik mij kan vinden in bijvoorbeeld het christendom als het gaat om naastenliefde, of in de islam als het gaat om respect voor elkaar. Ik heb hieraan toegevoegd dat dit voor iedereen anders kan zijn. Iedereen is namelijk anders en mag geloven waarin hij zelf wilt. Een leerling gaf vervolgens aan dat de meeste verhalen uit een godsdienst een achterliggende betekenis hebben. Ik heb de leerlingen uitgelegd dat dat ook de reden is waarom ik ze dit verhaal vertel.

Reflectie fase 2 verbinden: De leerlingen hebben in tweetallen dieper nagedacht over het verhaal. Ik heb ze gevraagd hoe de arme sloeber zich zou voelen. De meeste antwoorden waren dat de arme sloeber zich niet fijn voelde, maar dat hij zich door profeet Mohammed beter voelde. Hij voelde zich niet geaccepteerd. De reactie van Mohammed vond een leerling heel goed, omdat hij iemand die arm is binnenlaat en erbij laat horen. De leerlingen snappen de reactie van de rijke man enerzijds wel, maar anderzijds niet. Een leerling dacht dat de man misschien stonk en dat hij daarom wegschoof. Een andere leerling vond het niet aardig van de rijke man, maar misschien reageerde hij niet expres zo. Een volgende leerling gaf aan zijn reactie niet te begrijpen, want iedereen hoort er toch bij volgens haar. Ik heb er bewust voor gekozen om niet teveel door te vragen op de antwoorden. Zo konden meer leerlingen vertellen wat ze vonden en ontstond er nog geen discussie over de antwoorden. Ook vond ik het belangrijker om dieper door te kunnen vragen in de volgende fase.

Reflectie fase 3 eigen maken: De leerlingen gaven allemaal aan dat Mohammed goed gereageerd had door de arme man binnen te laten. Het is namelijk niet aardig om iemand buiten te laten staan. Zij hadden zelf ook zo gereageerd. Een leerling gaf aan de rijke man weg te sturen in dit geval. Om het verhaal te verbinden met de eigen ervaringen, heb ik de leerlingen een aantal vragen gesteld om de leerlingen een handje te helpen met het verbinden aan de eigen ervaringen. Heb jij je wel eens buitengesloten gevoeld? Heb jij wel eens iemand die anders was buitengesloten? Heb je wel eens

iemand ontmoet die anders was? Hoe reageerde je daarop? Ik heb de leerlingen eerst denktijd gegeven (Lemov, 2012). Zo hadden ze de tijd om na te denken over de eigen ervaringen. Er kwamen eerst wat verhalen over kleine dingen die een keer waren voorgevallen, zoals het niet mee mogen doen met een spel in de pauze en het niet mee mogen samenwerken tijdens een opdracht. Een wat timide meisje stak ook haar vinger op. Dit meisje steekt niet vaak haar vinger op, ik werd nieuwsgierig naar haar verhaal. Ze begon te vertellen over een jaar geleden in de groep. Ze had nooit iemand om mee te spelen en ze vond het vreselijk als ze zelf groepjes moesten samenstellen. Ze voelde zich erg alleen en kon maar geen aansluiting vinden. De leerling begon zelfs te huilen. De hele klas was doodstil en luisterde naar de leerling. Ze waren duidelijk onder de indruk van het verhaal. Het meisje naast haar troostte haar. Ze legde haar arm om het meisje heen. Ik heb verteld dat ik het ontzettend knap vind dat ze dit durft te vertellen. Ik heb haar gevraagd hoe het nu gaat. Ze vertelde dat het nu heel goed gaat en dat ze zich niet meer buitengesloten voelt. Ik heb doorgevraagd hoe dat toen is opgelost. Het meisje vertelde dat ze er klassikaal over gepraat hebben en dat de andere leerlingen eigenlijk helemaal niet door hadden dat zij zich alleen voelde. Een ander meisje gaf gelijk aan haar graag erbij te willen betrekken en met haar om te willen gaan. Dit meisje is een jaar later haar beste vriendin. Ik heb aangegeven dat ik heel blij ben dat het nu zo goed gaat en ik heb de klas een compliment gegeven over hoe deze oplossing door iedereen opgepakt is, want ook andere leerlingen hebben rekening met haar gehouden. Dit verhaal maakte indruk op mij, het gaf aan dat er een vertrouwde sfeer hing in de klas. De leerling durfde zich open te stellen. Dit is een voorwaarde voor een diep gesprek (van der Berg, ter Avest & Kopmels, 2013). Zonder veilig klimaat, was dit verhaal niet verteld (Klamer-Hoogma, 2012). Deze les heeft mij als leerkracht laten ervaren hoe belangrijk het veilige klimaat eigenlijk is. Ik denk door aan te geven dat alles goed is, dat iedereen anders is en een eigen mening en verhaal heeft, er mede voor heeft gezorgd dat dit gesprek zo is gelopen.

Reflectie fase 4 waarmaken: de leerlingen gaven aan dat dit verhaal en gesprek hebben laten zien dat het belangrijk is verschillen te accepteren. Ook gaf een leerling aan dat je mensen niet moet veroordelen op het uiterlijk, maar juist eerst het innerlijk van iemand moet leren kennen voor je kan oordelen. De leerling die in het begin aangaf het nut van dit verhaal eigenlijk niet in te zien omdat hij toch niet gelooft, gaf toe dat hij nu snapt dat er achter een verhaal een betekenis zit die niet perse met geloven te maken heeft, maar met het leven en het omgaan met elkaar. Hij gaf aan het gesprek interessant en nuttig te hebben gevonden. Wat het meeste indruk maakten op de leerlingen, was de openheid van het meisje wat zich alleen had gevoeld vorig jaar. Het meisje kreeg veel complimenten over haar durf om te vertellen en over haar als persoon. De leerlingen pakten dit heel mooi aan, ik zag dat ze meenden wat ze zeiden.

Discussie over stellingen

De volgende criteria komen terug in dit hoofdstuk:

3. Je neemt de religieuze / levensbeschouwelijke verschillen tussen jou en de leerlingen of tussen de leerlingen onderling als uitgangspunt voor een levensbeschouwelijk gesprek.

4. Je stelt kinderen levensbeschouwelijke vragen die de religieuze / levensbeschouwelijke verschillen op persoonlijk niveau accentueren en verkennen.

5. Je schept een leer- en leefomgeving waarin leerlingen gevoelig worden/blijven voor onderling vertrouwen. Dat wordt bijvoorbeeld duidelijk doordat ze

- er zijn voor de ander,*
- aandacht hebben voor elkaars eigenheid,*
- oog en oor hebben voor het eigen levensverhaal van andere leerlingen.*

6. Je verantwoordt hoe jij voor de uniciteit van elke leerling open staat en hen recht probeert te doen door je eigen interpretaties van leerlingen te onderzoeken en te plaatsen in het perspectief van rechtvaardigheid.

Context

Deze les is gegeven aan groep 4-5-6 van brede dorpsschool St. Jan in Oosteind. Dit is een kleine dorpsschool. Veel van de leerlingen zijn niet gelovig, een aantal leerlingen heeft het christelijke geloof.

Eerder heb ik aan de klas het verhaal: *‘Over de arme sloeber die een rijk man had kunnen worden’* voorgelezen. De leerlingen kennen het verhaal en hebben hier eerder uitgebreid over gepraat. Zie het vorige hoofdstuk voor een korte samenvatting van het verhaal. Dit verhaal komt uit het boek *‘Over engelen, goden en helden’* (van der Molen, 2012). Het is een verhaal uit de Koran en dus een onderdeel van het islamitische geloof. Dit verhaal sluit aan bij het thema waarmee we bezig waren, namelijk het thema *‘liefhebben’*.

De les

Aan de hand van dit verhaal heb ik stellingen opgesteld die het uitgangspunt vormen voor een levensbeschouwelijk gesprek. Het doel van deze les was het kunnen vertellen van je eigen mening en het kunnen luisteren naar en het accepteren van een andere mening over levensbeschouwelijke stellingen. Om een levensbeschouwelijk gesprek te kunnen voeren, is de veiligheid van belang. Van de inrichting van de klas tot sfeer (van der Berg, ter Avest & Kopmels, 2013). Om dit te creëren heb ik er bijvoorbeeld voor gekozen om in een kring te zitten. Zo kunnen de leerlingen elkaar aankijken tijdens het gesprek. Ook heb ik benadrukt dat ik niet zomaar kinderen een beurt zal geven, de leerlingen bepalen zelf of ze iets willen zeggen of niet (van der Berg, ter Avest & Kopmels, 2013). Om toch iedereen actief te laten deelnemen aan het gesprek, gebruik ik stellingen waarbij iedere leerling een rood en een groen briefje heeft. Als ze het eens zijn met de stelling steken ze het groene briefje in de lucht, als ze het niet eens zijn met de stelling gaat het rode briefje in de lucht. Dit vergroot de betrokkenheid (Flokstra, 2006). Ik vind het belangrijk dat iedereen meedenkt en betrokken is, zodat alle leerlingen meekrijgen wat er gebeurt en nadenken over de leerstof. Tijdens het bespreken van de stellingen heb ik de stelling op het bord laten zien, zo kunnen de leerlingen het lezen en horen ze het van mij. Zo maak ik wat ik zeg visueel (de Munnik & Vreugdenhil, 2012). Ik heb de leerlingen eerst denktijd gegeven, pas daarna staken alle leerlingen tegelijk het briefje in de lucht. Ik vind het namelijk belangrijk dat alle leerlingen de tijd krijgen om te bedenken wat ze vinden. Niet alle

leerlingen weten gelijk het antwoord (Lemov, 2012). Ik denk dat ze zo ook meer van zichzelf laten zien, in plaats van dat ze nadoen wat een ander laat zien. Ik vind het belangrijk dat een kind zichzelf kan zijn en kan zeggen wat hij/zij vindt. Zo kunnen zij zich ontwikkelen tot hun eigen ik.

Bij deze activiteit heb ik de volgende stellingen gebruikt:

- Geld vind ik belangrijk
- Ik ga om met mensen die er anders uitzien dan ik
- We moeten iedereen gelijk behandelen

Om de les goed te begeleiden en om er een levensbeschouwelijke gesprek van te maken, laat ik de leerlingen uitleg laten geven bij de eigen mening. Door open vragen te stellen, laat ik ze onder woorden brengen waarom ze iets vinden. Ook zal ik vragen naar ervaringen uit het eigen leven. Zo worden er voorbeelden gegeven van de stellingen en de meningen (van der Berg, ter Avest & Kopmels, 2013). Omdat de leerlingen nog niet veel ervaring hebben met het voeren van een levensbeschouwelijk gesprek, zal ik zelf voorbeelden geven over mijn eigen ervaringen en waarom ik iets vind. Bijvoorbeeld door aan te geven dat ik het belangrijk vind dat iedereen gelijk is, ondanks uiterlijke verschillen. Hierbij leg ik de nadruk dat dit voor iedereen anders kan zijn (van der Berg, ter Avest & Kopmels, 2013).

Reflectie

Tijdens deze les hebben de leerlingen nagedacht over een aantal stellingen. Dit waren stellingen waar geen vast antwoord op was. De leerlingen kregen tijd om na te denken (Lemov, 2012). De leerlingen hebben zelf moeten nadenken of zij het eens of oneens waren met de stelling en waarom. Ik merkte dat de leerlingen niet vaak bewust nadenken over levensbeschouwelijke stellingen, maar met behulp van open vragen, kwamen er indrukwekkende antwoorden met de verbinding naar de eigen ervaringen en de eigen betekenis. Zo stelde een meisje dat geld niet belangrijk is, want zonder haar familie en met veel geld zou ze niet gelukkig zijn. Een jongen stelde dat niet iedereen gelijk behandelt hoeft te worden omdat sommige mensen ervoor kiezen om slechte dingen te doen. Deze mensen hoeven volgens hem niet meer dezelfde kansen te krijgen, als iemand die hard werkt en het goede doet. Een andere leerling stelde dat het belangrijk is om mensen niet te beoordelen op uiterlijk. Hij gaat om met mensen die er anders uitzien. Vanuit de buitenkant kun je de binnenkant van mensen niet zien. Hij vertelt vervolgens een verhaal over een jongen die hij op vakantie ontmoette. Hij vond deze jongen er vreemd uitzien omdat hij hele andere kleren droeg. Toch was deze jongen zijn vriendje geworden op vakantie. Zonder deze jongen was zijn vakantie nooit zo leuk geweest. Door de leerlingen denktijd te geven en ze dus te laten nadenken over het waarom in een vraag, is deze les een levensbeschouwelijk gesprek kunnen worden. Dit komt mede door de goede voorbereiding vanuit de theorie over het voeren van een levensbeschouwelijk gesprek (van der Berg, ter Avest & Kopmels, 2013). Ik vind het erg belangrijk dat mensen elkaars mening respecteren. Zo ook leerlingen in de klas. Dit is een waarde die ik in deze les voorop heb gesteld. Ik heb meerdere malen benadrukt dat iedereen een andere mening heeft. Zeker tijdens de discussie, was het nodig dit te benadrukken. Sommige leerlingen wilden heel graag gelijk krijgen en dat hoeft niet. Ik heb voor mijzelf, met deze les gewerkt aan het begeleiden van een levensbeschouwelijk gesprek. Ik had nog niet veel ervaring met het voeren van een levensbeschouwelijk gesprek en door mij te verdiepen in de theorie, heb ik een goede les kunnen neerzetten en kunnen begeleiden. Deze les heeft er zeker voor gezorgd dat ik dit vaker met leerlingen ga doen. Ik heb geleerd dat als ik een levensbeschouwelijk gesprek goed voorbereidt dat ik prima in staat ben dit te begeleiden en er ook diepgang in te brengen. Ik heb inspiratie gehaald uit de antwoorden en de gedachtegangen van de leerlingen. Ik vind het namelijk mooi om te zien hoe kinderen kunnen denken en met onverwachte dingen kunnen komen. De meningen van kinderen zijn nog erg puur.

Identiteit van brede dorpsschool St. Jan

De volgende criteria komen terug in dit hoofdstuk:

9. Je verkent hoe bepaalde (kern)waarden van invloed zijn op de identiteit van de school.
10. Je spreekt met collega's en/of ouders over gezamenlijke opvoedingsdoelen, gedeelde waarden en elkaars inspiratiebronnen en reflecteert daarop.
11. Je stemt je eigen levensbeschouwelijke visie af op de identiteit van de school.

Brede dorpsschool St. Jan is een kleine school voor kinderen van 2,5 – 13 jaar in het dorp Oosteind. In 2016 heeft de school gekozen voor een nieuwe inrichting van het onderwijs, waarbij de methodes als bron fungeren. 'Wereldwijd onderwijs' vormt hierbij de kern. Dit houdt in dat de leerlingen meegenomen worden de wereld in en dat de wereld de school inkomt. Er wordt geleerd vanuit levensechte situaties. De school is hierbij een oefentuin voor het leven en een afspiegeling van 'de wereld'. Het is een plek waar kinderen, ouders, dorpsbewoners elkaar ontmoeten en waar iedereen erbij hoort.

Vanuit de katholieke grondslag van de school gaan de teamleden bewust in op alle facetten van het leven. Ze leren de kinderen om te gaan met levensvragen. De kinderen stellen zichzelf vragen vanuit ervaringen in hun eigen leefwereld. Vanuit het zoeken naar antwoorden op die vragen, worden normen en waarden meegegeven. Hierdoor leren kinderen nadenken over zichzelf, anderen, het wederzijds respect, positief leefklimaat en het opkomen voor anderen. Dit vormt de basis om problemen te leren oplossen, te leren luisteren naar elkaar en het uit te praten als je iets dwars zit. Er is in die zin aandacht voor het scheppen van een positief leefklimaat wat een voorwaarde is om tot leren te komen.

De missie van de school is: *"Wereldwijd onderwijs waarbinnen we ons ontwikkelen tot onze beste en mooiste 'ik' om zo samen de toekomst vorm te kunnen geven."*

Op de brede dorpsschool St. Jan gaan de teamleden ervan uit dat kinderen verschillen, maar dat elk kind van nature nieuwsgierig is en plezier heeft in het leren. Vaak wordt gekeken naar wat een kind niet kan, op brede dorpsschool St. Jan wordt er gekeken naar wat een kind wél kan. Deze nieuwsgierigheid en leergierigheid wordt gebruikt bij het ontwerpen en vormgeven van het onderwijs. De school gelooft dat leerlingen zich optimaal en breed ontwikkelen, als leerlingen, ouders en professionals optimaal samenwerken en zich samen verantwoordelijk voelen.

Het logo van de school symboliseert met zijn kleuren de rijkdom van activiteiten op onze school en met zijn puzzelstukjes de verbindingen die we willen leggen tussen doelen en inhoud, vakken, mensen en activiteiten. Dit alles met als doel kinderen toe te rusten mee te kunnen doen in de wereld en deze mee vorm te geven (Brede dorpsschool St. Jan, 2017).

Bij het ontwerpen van de activiteiten hebben de leerkrachten de beoogde opbrengsten steeds goed voor ogen. Deze staan weergegeven in een cirkel waarin de (meetbare) resultaten van het onderwijs in beeld zijn gebracht. Brede dorpsschool St. Jan werken altijd met doelen uit de drie verschillende cirkels (taartpunt).

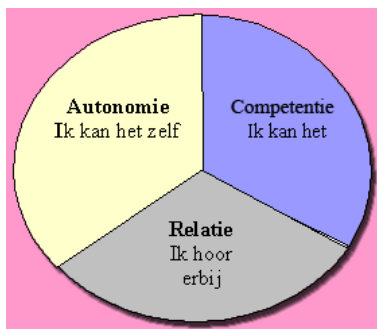
Brede dorpsschool St. Jan hanteert de volgende 'leefregels' opgesteld. Deze leefregels moeten ervoor zorgen dat ieder kind zich kan ontwikkelen tot de beste en mooiste ik. (Brede dorpsschool St. Jan, 2017):

- 'We horen er allemaal bij, ieder doet ertoe en we doen het samen.'
- 'We vertrouwen elkaar, luisteren zonder oordeel en veroordelen een ander niet.'
- 'We hebben allemaal onze eigen kwaliteiten, talenten en interesses. We krijgen de ruimte deze verder uit te bouwen en kunnen daarin niet met anderen vergeleken worden.'
- 'We zorgen goed voor onszelf, voor de ander en voor de wereld om ons heen.'
- 'We zetten cultuureducatie in als middel om te ontdekken wie we zijn en wat we kunnen worden.'

Het voorafgaande is vooral gebaseerd op de schoolgids van brede dorpsschool St. Jan (2017). Tijdens mijn zoektocht naar een lio-stage, kwam ik deze school en dit document tegen. De beschreven visie en werkwijze inspireerde mij. Ik wilde graag een deel uit maken van het vernieuwingsproces op deze school. Ik was dan ook erg enthousiast toen ik daadwerkelijk op deze school aan de slag kon. Ik vind het namelijk belangrijk om je niet vast te pinnen op de methodes, maar juist verder te kijken. Ik vind het belangrijk om de talenten van kinderen te ontdekken om ze in te zetten bij welk vak dan ook, de uitdaging voor ieder kind te vinden en de kinderen te laten werken op het eigen niveau door zelf doelen te stellen en onderwijs te ontwerpen. Een ander element is de focus op de 21st century skills. Deze bereiden de kinderen voor op de complexe maatschappij van tegenwoordig. Betekenisvol leren wordt voorop gesteld, in plaats van de moetjes uit een methodeboek dat gevolgd moet worden. De schoolgids en dus de identiteit van de school, sluiten erg aan bij mijn levensbeschouwelijke identiteit.

In een gesprek met de bovenbouwleerkrachten, de directrice en Manon van Ommen (ook een lio-student op brede dorpsschool St. Jan) is gevraagd hoe de visie en identiteit worden vertaald in de praktijk. Wat ze allemaal erg belangrijk vinden en waarop veel ingezet wordt, zijn de gedragsverwachtingen. Vanuit de waarden van de school wordt er een focus gelegd op hoe je met elkaar omgaat. Hierin hebben kinderen eigen verantwoordelijkheid en waar nodig wordt geholpen. De kinderen leren naar elkaar te luisteren en elkaar niet te veroordelen. Ieder kind is anders en we respecteren elkaar, wordt als uitgangspunt uitgenomen. Hier staan alle medewerkers achter en dit zijn belangrijke waarden die ze de kinderen mee willen geven in de toekomst. Hierbij aansluitend komt dat ieder kind als eigen individu wordt benaderd. Ieder kind wordt als uniek ervaren en elk kind heeft eigen kwaliteiten en talenten. Hier wordt met het ontwerpen van activiteiten rekening mee gehouden. Zeker in de middagen met het werken rond thematisch onderwijs, wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de talenten van kinderen. Er is rondom een thema ruimte om talenten te ontdekken, te gebruiken en te ontwikkelen. Ook wordt er ingespeeld op ontdekkend leren. De leerkrachten gaan uit van het kunnen van kinderen en de kinderen ontdekken zelf dingen. Met het taalonderwijs, rekenonderwijs en thematisch onderwijs wordt waar het kan aangesloten bij de 21st century skills. Zo leren de kinderen bijvoorbeeld kritisch naar dingen te kijken en problemen op te lossen. Het voorbereiden op de toekomst is van belang. Zo is er ook veel ruimte voor wereldwijze activiteiten. Bij elk thema wordt er gekeken hoe de kinderen de wereld in kunnen en hoe er een stukje van de

wereld in de klas kan komen. Bijvoorbeeld rondom het menselijk lichaam komt er een arts vertellen over het hart of rondom het thema de bakker gaan de kinderen naar de molen om te zien hoe meel gemaakt wordt. Het betekenisvol leren staat voorop. Kinderen moeten snappen waarom ze iets leren en waarom het belangrijk is voor de eigen toekomst. Dit motiveert en inspireert de kinderen om tot leren te komen. Wat ook nog naar voren kwam is de verantwoordelijkheid die kinderen krijgen. De leerkracht bepaalt wat het kind leert en aan welke doelen het kind moet werken, maar vaak is er ruimte voor het kind om zelf te bepalen hoe dit wordt gedaan. Zo kunnen de kinderen hun taken bijvoorbeeld zelf plannen of bepalen in welke ruimte ze gaan werken. De kinderen leren hun eigen werk te reguleren en verantwoordelijk om te gaan met de ruimte die ze krijgen. In het gesprek kwamen de inspiratiebronnen ter sprake. Zowel de directrice als de medewerkers gaven aan vooral inspiratie uit de kinderen te halen. Hoe zij zich ontwikkelen vormt de basis van het onderwijs en om ze te zien groeien en om ze blij en gelukkig te zien, werkt inspirerend om optimaal onderwijs te ontwerpen en te geven. Het is hard werken op brede dorpsschool St. Jan. De methodes vormen niet meer het uitgangspunt van het onderwijs en het onderwijs wordt ontworpen door de leerkrachten op basis van theorie over het onderwijs, betekenisvol leren, het afstemmen van doelen op verschillende niveaus en het passen bij ieder individu. Hier zit veel werk en voorbereiding in.

Een andere grote inspiratiebron die helpt bij het ontwerpen van het onderwijs en waardoor leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen, is Luc Stevens (2002). Zijn psychologische basisbehoeften: autonomie, relatie en competentie worden als uitgangspunt genomen. Deze basisbehoeften zijn opgenomen in de cirkel van bedoelingen die eerder is weergegeven (zie afbeelding pagina 9). Zij vormen de middelste vakken in de cirkel. Er wordt geloofd dat kinderen zich optimaal ontwikkelen als zij weten dat ze het kunnen, dat ze het zelf kunnen en dat ze erbij horen.

Ook de veranderende maatschappij inspireert de medewerkers. Doordat de maatschappij verandert, verandert de toekomst voor de kinderen ook. Het onderwijs is de plek om met deze verandering mee te gaan en de kinderen voor te bereiden op de toekomst. Om hierbij aan te sluiten worden de 21st century skills (Vermeulen & Vrieling, 2017) gebruikt in het onderwijs op brede dorpsschool St. Jan. Deze zijn ook terug te vinden in de eerder benoemde cirkel van bedoelingen. Zij vormen de tweede cirkel met puzzelstukken. Het ideaal van de leerkrachten is om met een les aan te sluiten bij minstens één van de 21st century skills en één van de psychologische basisbehoeften.

Ik voel mij als leerkracht erg op mijn plek op deze school. Ik heb deze school dan ook uitgezocht op de visie en de ontwikkelingen die er zijn. Het onderwijs zoals het tijdens bovenstaand gesprek beschreven wordt, is mede door mij vormgegeven. Natuurlijk stond er al een basis, de vernieuwing en nieuwe visie zijn sinds 2016 van kracht. Dit jaar zijn er verdere ontwikkelingen uitgevoerd, zoals het ontwerpen van het onderwijs en het borgen van resultaten zonder punten te gebruiken. Ik kan mij als persoon en als leerkracht vinden in de visie van deze school. De verdere gedachten achter de visie en de waarden die als belangrijk worden gezien deel ik met de school. Ik vind het ontzettend belangrijk dat ieder kind zichzelf kan zijn. Alle kinderen zijn anders en dat moet gerespecteerd worden. Op het moment dat een kind zichzelf kan zijn en leert waar de kwaliteiten, talenten en interesses liggen, kan het kind zich naar mijn mening optimaal ontwikkelen. Als een kind straalt,

inspireert mij dit voor het vak als leerkracht. Het zijn de kinderen waarvoor je het doet. Ik vind het mooi om te ontdekken hoe een kind op zijn eigen manier uniek is. Om daar dan als leerkracht bij aan te sluiten en het kind zich optimaal te laten ontwikkelen, is mijn ideaal. Mijn praktijkonderzoek heb ik gericht op het onderwijs van de toekomst. De 21st century skills (Vermeulen & Vrieling, 2012) vormden een groot deel van mijn onderzoek. Ik heb hier bewust voor gekozen, toen ik solliciteerde voor deze school wist ik dat mijn onderzoek hiermee te maken zou hebben. Ik wilde mij graag hier meer in verdiepen, omdat ik geloof dat we door het veranderen van de maatschappij het onderwijs ook moet veranderen om de kinderen voor te bereiden op de toekomst. Dit begint bij het basisonderwijs. De psychologische basisbehoeften van Stevens (2002) waardoor de school zich laat inspireren, zijn meerdere malen teruggekomen tijdens de Pabo. Ook in mijn praktijkonderzoek kwamen deze behoeften terug. Ik ben bewust van het belang van deze behoeften en dit probeer ik nu steeds meer in mijn onderwijs terug te laten komen. Ik ben tijdens mijn minor naar Ghana geweest en daar heb ik gezien wat er gebeurt als de psychologische basisbehoeften ontbreken. De leerkrachten hadden daar bijvoorbeeld totaal geen relatie met de kinderen. Hier werd geen aandacht aan besteedt. Tijdens mijn stage daar heb ik hier veel tijd voor vrijgemaakt. Aan het einde van mijn stage merkte ik dat het een positief effect had op de ontwikkeling van de leerlingen. Vanaf dat moment ben ik mij er nog bewuster van dat deze basisbehoeften belangrijk zijn en dat je als leerkracht hier tijd in moet stoppen.

Uit het gesprek met de directrice en de bovenbouw leerkrachten heb ik geleerd dat je niet bang moet zijn voor een verandering en dat de verandering ergens moet beginnen. Waarschijnlijk is deze school een begin van een verandering voor vele scholen. Het is belangrijk om door te zetten om iets te bereiken. Een vernieuwing gaat namelijk met pieken en dalen. Dat heb ik dit jaar wel meegemaakt, met name met de mondige, ontevreden ouders die een verandering doormaken naar ouders die meedenken met de vernieuwing van het onderwijs. De communicatie is hierbij van cruciaal belang, dat bleek wel. Ouders werden onvoldoende op de hoogte gebracht van alles en wisten niet meer waar ze aan toe waren. Een goede communicatie is wenselijk voor iedere school, dat is iets waar deze school nog meer op kan inzetten.

Ik heb mijn eigen levensbeschouwelijke identiteit niet hoeven aanpassen op deze school, omdat brede dorpsschool St. Jan past bij mijn identiteit en bij mij als leerkracht. Ik ontwikkel mijzelf voortdurend en breid mijn identiteit uit op deze school. Zo leer ik steeds meer hoe ik kan aansluiten bij kinderen en hoe ik de kinderen optimaal kan laten ontwikkelen. Ik vind de benadering richting gedrag van de school erg mooi. Kinderen leren zelf hun problemen op te lossen en op een goede manier met elkaar om te gaan door op een positieve manier hier aandacht aan te besteden. Ik heb veel plezier in het ontwerpen van onderwijs dat past bij de kinderen en de tijd van nu. Ik was nooit fan van het werken en blindelings volgen van de methodes. Ik vond het zelfs vreselijk om iedere dag hetzelfde te doen en de kinderen weer te verwijzen naar een bladzijde uit een werkboek. Ik zie op deze school veel meer plezier en ontwikkeling bij kinderen. Misschien niet perse een betere ontwikkeling op cognitief gebied, maar zeker op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling. De kinderen leren zichzelf kennen en weten wat de eigen krachten zijn.

Deze school inspireert mij om leerkracht te worden. De stralende kinderen, de hardwerkende en passievolle medewerkers, maar ook de ouders die er alles aan doen om een steentje bij te dragen aan de vernieuwing van het onderwijs. Ik hoop na de afronding van Pabo op deze school te kunnen blijven werken, of misschien nog wel mooier, op een andere school anderen te inspireren voor het onderwijs van de toekomst!

Literatuurlijst

- Bakker, C. & ter Avest, I. (2002). *Reflecteren op levensbeschouwing*. Groningen/ Houten: Noordhoff.
- Brede dorpsschool St. Jan (2017). *Brede dorpsschool St. Jan: school voor wereldwijs onderwijs*. Schoolgids 2017-2018. Oosteind: brede dorpsschool St. Jan.
- Bulckens, J & Roebbens, B. (2002). *Zin in leven: godsdienstdidactiek voor het lager onderwijs*. Leuven: Acco.
- De Munnik, C. & Vreugdenhil, K. (2012). *Ontwerpen van onderwijs*. Houten: Noordhoff.
- De Schepper, J. (2015). *Levensbeschouwing ontwikkelen*. Amersfoort: Kintessens.
- Flokstra, J.H. (2006). *Activerende werkvormen*. Enschede: Stichting leerplanontwikkeling (SLO)
- Klamer-Hoogma, M. (2012). *Klassenmanagement*. Groningen/Houten: Noordhoff.
- Klopmels, T. (2016). *Verhalen vertellen en vragen stellen*. Groningen/Houten: Noordhoff.
- Lemov, D. (2014). *Teach like a champion*. Rotterdam: CED-Groep
- Marzano, R., & Miedema, W. (2014). *Leren in vijf dimensies*. Assen: Koninklijke van Gorcum.
- Stevens, L. (2002). *Zin in leren*. Antwerpen/Apeldoorn: Garant.
- Ter Avest, I., van den Berg, B. & Kopmels, T. (2013). *Geloof je het zelf!?* Bussum: Coutinho
- Van der Molen, J. (2012). *Over engelen, goden en helden. Verhalen uit de grote wereldreligies*. Amsterdam: Ploegsma
- Vermeulen, M., & Vrieling, E. (2017). *21^e-eeuwse vaardigheden: achtergronden en onderwijsimplicaties*. Heerlen: Open Universiteit, Welten Instituut.